

Newspaper Review of *Alte Vestiga*

by Anton Sammut

Originally published in *Il-Mument*, Sunday, 1 February 2009

(Collage Letteratura, pp. 28-29)

Reviewed by **Godwin Ellul**

This document includes:

A scanned copy of the original article (from *Il-Mument*, pp. 28-29)

A full Maltese transcription

An English translation adapted for clarity and citation

ISBN of the reviewed book: 978-99932-0-671-2

Is-setgħa għar-rieda jew Ir-rieda għas-setgħa

'Alte Vestige', Anton Sammut, 2008, ISBN: 978-99932-0-671-2

minn **Godwin Ellul**

Kull wiehed u wahda minna għandna t-tweġmin tagħna, tweġmin li jittwagħad magħna minhabba dak li nixorbu meta nkunu żgħar jew nitgħallmu u nissimpatizzaw miegħu meta nikbru.

L-influenza ta' haddiehor fuqna, kif ukoll dak li aħna nirtu mingħand il-ġenituri tagħna, għandhom sehem importanti wkoll. Biż-żmien jigr - forsi b'xorti hażina - li tweġmin li ma jkunx jaqbel ma' tagħna jista' jkun li ma tantx inniżżluh. Iżda, meta fil-fatt wiehed janalizzaw dawk l-attitudnijiet tagħna u hsiibijietna, isib li dawn jistgħu jkunu klassifikati fi skejjet ta' hsiibijiet li ma tegħlibhomx malajr b'argumenti kontrihom.

Fil-fatt, hafna minn dawn il-hsiibijiet, fosthom il-Kristjaneżmu u l-filosofiji li jgħorġu minnu għandhom għeraq fondi fil-istorja tal-hsieb tal-bniedem. Hekk ukoll dawk it-teoriji li jppraww jinterpretaw il-hajja minn angli iehor. Huma teoriji b'sahħithom li mhux talli reżistew iż-żminijiet, imma wkoll tfaßlu oħrajn fuqhom.

Il-hsieb ta' Anton Sammut mhux il-kurrent tal-hsieb li aħna mdirrijin bih. Iżda dan, speċjalment fl-epoka tagħna fejn kollox hu mistharreg u diskuss, żgur ma jfissirx li kibietu għandha tkun skreditata, ridikolata jew imwarra. Fil-fatt, min jaqra r-rumanz b'mod superficjali jew jaqta' nifsu wara l-ewwel faċċata jista' malajr jaqta' f'dan l-izball.

Bhal bosta rumanzi u kotba li tiehu pjaċir taqrahom, l-ewwel kapitli jteġġ tiehu fit-paċenzja bihom minhabba li l-awtur ikun għadu qed jipprezentahom lill-qarrej, ikun għadu qed jorqom l-istorja. Iżda dawn, bil-mod il-mod malajr jibdw jichdu l-forma tagħhom, il-karattru u tweġminhom. Hawnhekk karattru jidhol f'iehor u jista' jkun illi n-niġsa minflok thajrek tissokta taqra, taqtagħlek qalbek għax inti tibda taħseb li qed tagħzaq fl-ilma.

Ir-rumanz voluminuż (461 paġna) ta' Anton Sammut jaqta' taht ix-xorta ta' rumanz psikoloġiku u filosofiku li

tagħhom hawn Malta mhux li għandna bosta. Iżda biżżejjed insemmu eżempji bhal **Leli ta' Haż-Żgħir** ta' Gużè Ellul Mercer u **Il-Gaġga** ta' Frans Sammut.

Ir-realtà fir-rumanz ta' Anton Sammut tmissha bhal dik l-istess realtà li nagraw fir-rumanzi ta' Gużè Chetcuti, jew fid-drammi ta' Diacono u drammaturgi oħrajn. L-istil użat hu dak ta' sentenzi qosra, iżda minkejja dan, mexxejja. Ir-rumanz hu interessanti u jzommok attent għal kull kelma li għandu xi jgħid l-awtur, għax kull kelma għandha s-sinifikat tagħha.

Mudell ta' Fredrick Nietzsche

Ir-rumanz ta' Anton Sammut jadotta l-mudell teoretiku ta' Fredrick Nietzsche (1844 - 1900) - li jahbat l-isem ta' wiehed mill-karattri ewlenin fir-rumanz - filosofu Germaniż tas-seklu dsatax li kiber viċin Leipzig, fil-provinċja Prussjana tas-Sassonia (ir-raġuni għaliex ir-rumanz hu ambjentat f'dawk l-inhaw).

Hu kiteb fuq ir-religjon, il-moralità, il-kultura kontemporanja, il-filosofija u x-xjenza (Ir-rumanz prattikament jehodna fl-aħhar għaxar snin - 1890 - qabel il-mewt ta' Nietzsche). Iżda l-kontribut ewleni tiegħu jibqa' fl-eżistenzjalizmu u l-post-moderniżmu. Dan il-hsieb hu wiehed mill-aktar awturi diskussi minhabba x-xoghlijiet tiegħu u l-ideat imfissra fihom.

Huma bosta l-kritiċi ta' Nietzsche, ewleni fosthom Nordau. Imma dan ma joffrix argumenti sodi biżżejjed biex iċaqalqu bis-serjetà l-hsieb tal-ewwel. Ovviament, hawnhekk m'ahniex sejin nithaddu dwar Nietzsche. Imma tajjeb li wiehed jgħid li l-hsieb tiegħu jifforma l-pedament għal dan ir-rumanz. U ma tistax tapprezza x-xogħol ta' Sammut mingħajr ma żżomm kontinwament quddiem għajnejk il-hsieb ta' dak il-filosofu.

Ambjentat fil-Bavarja

Ir-rumanz hu ambjentat barra minn Malta, preċiżament fl-inhaw tal-Bavarja, anki jekk il-

karatteristiċi tal-villagġ u l-belt għandhom hafna mit-toghħma lokali. Fil-fatt, l-aħhar protagonisti forma ta' dixxipli li qed iwasslu l-messaġġ tagħhom permezz tad-diskussjoni ta' bejniethom - jigiġifieri Fritz, Magda u Teo - iżuru wkoll Malta fost pajjiżi oħrajn tal-kultura, fosthom Pariġi u Ruma fejn l-arti tinsab fl-aqwa tagħha.

Wiehed ma jistax joftom lil Nietzsche minn Schopenhaur, u għaldaqstant il-qari tal-wiehed hu importanti daqs tal-iehor. Il-karattri ta' Sammut huma kollha hassieba li jew litteralment ifittxu li

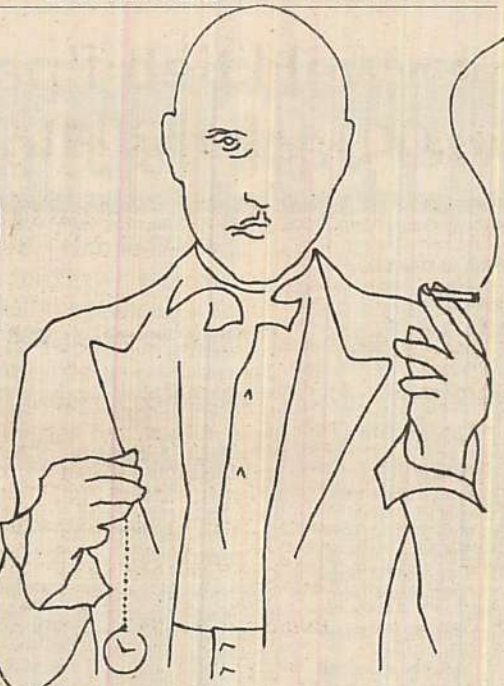
jgħixu wahedhom jew li jgħixu f'dinja għalihom kollha maqbudin u tturnmentati bi hsiibijiet jew sitwazzjonijiet li jfittxu rimedju għalihom. Bosta minnhom m'humiex karattri passivi imma li jgħidliu l-hajja, għax skont huma, il-hajja jew iċċedilha jew tiġġidilha.

Karatteristika oħra tar-rumanz hi li kważi l-karattri kollha huma rġiel, minbarra żewġ żgħazagħ bniet li kibru f'orfanatrofju mas-sorijiet, u oħrajn li jinbtu mal-istorja. Dawn kollha għandhom xortiham hażina għax skont it-teorija ta' Nietzsche, il-mara teżisti biss għall-prokreazzjoni 'tal-ġellieda' u għas-sosteniment u l-pjaċir tar-raġel. Iżda dawn iż-żewġ karattri nisa jenfasizzaw iċċiklu tal-hajja li-istess post, li-istess ċirkustanzi mal-istess persuna.

Huma karattri li mhumiex kuntenti bihom infushom, jew għax jahsbuha b'bid differenti mill-bqija, jew minhabba d-destin, jew minhabba l-Knisja. Kollha jithabtu biex jaharbu minn dan il-qafas li jzommhom għaw. Donnhom waqgħu f'dinja li mhix tagħhom.

Sammut jagħzel li jifsida bil-hsieb aktar mill-għazla tal-kelma Maltija billi jirreferi għal-liberija vasta ta' hassieba fuq suġġetti li jmissu l-qofol tal-bniedem, bhal Voltaire, Wagner, Ibsen, Chekov, Wilde, Rachmaninov, Tolstoy, Kafka, Descartes u Matisse, fost oħrajn.

M'hemm x għalfejn wiehed jgħid li ma' dan t-tip ta' nies, is-skiet, is-solitudni u l-qari huma l-aħjar tahlita biex forsi jgħixu xi fit kif jixtiequ. Fil-fatt, minhabba li huma tal-istess pezza, jispicċaw dejjem jahbtu u jithaddu ma' xulxin. Il-hsieb ta' Nietzsche isib

Id-disinn fuq il-qoxra tal-ktieb ta' Anton Sammut

komfort fl-idea Marxista fejn il-karattri jistgħu jikkellmu ma' xulxin u għandhom ċerti elementi komuni. Nies li huma barra dan ċ-ċirku huma fragli u bla sahha. Iżda l-protagonisti jehduha kontra s-sistema u l-istituzzjonijiet. Huma nies li jarmu n-nar b'demmhom ibaqbaq.

Il-villagġ jinsab maqbud f'qoxra għali, u tant jinsab maqtugħ li lanqas l-Ewwel Gwerra ma qaqlqitu mir-raġda twila tiegħu, anki jekk l-istess kwiet tiegħu u s-solitudni joffru l-aħjar refuġju għal dak il-bniedem li jrid isib lilu nnifsu.

Fil-fatt, kulmin ried isir jaf id-dinja aħjar, ried johroġ barra r-raħal. L-arti f'dan r-rigward għandha post importanti, tgħinna ngħixu u ninsew id-diffikultajiet tal-hajja. L-awtur, l-aspett tal-arti jenfasizzah kemm bis-sehem ta' Nadia, kif ukoll bis-sehem ta' Magda u Teo fejn dawn jadottaw din il-forma hielsa, miftuha għall-interpretazzjoni kemm tal-artist kif ukoll tal-udjenza.

Biex iwassal il-messaġġ tiegħu b'aktar qawwa, Sammut jambjenta dan ix-xogħol fl-inhaw tal-Bavarja. Hekk, il-qarrej jhossu aktar fil-post fejn qed jigrū dawn il-grajjiet u jlaqqagħna mal-karattri tal-epoka, fosthom Rudolph Hesse. Ir-rumanz hu mqassam f'erba' taqsimiet (I: 1890; II: 1900; III: 1927; IV: 1964) li matulhom naraw il-karattri jikbru, jixjiehu u jmutu bl-ideoloġiji tagħhom, u saħansitra jwassalna għall-generazzjoni l-ġdida bil-karattri ta' Magda (lesbjana) u Fritz (playboy), ulied Karl u Elda, fejn naraw bhal donnu dan iċċiklu jerga' jibda mill-ġdid.

Mhux biss iċċiklu f'dik li hija generazzjoni biologika, imma

wkoll filosofika, għax it-tnejn ikaxkru tweġmin missierhom u nannuhom (Klaw). Ir-rumanz jimxi mill-Germanja għal Pariġi, pajjiż meħlus, li b'xorti tajba minkejja kollox harab il-qilla tal-gwerra u rebah is-simpatija ta' Hitler, għax m'għamlux irmied. Pariġi, tard fis-sittinijiet u għall-bidu tas-sebghinijiet, hi belt li tgawdi l-libertà, bhal hafna mill-iblet l-oħra wara l-wahx tal-gwerra. Nadia u Ludvik issa xjahu u bil-mod il-mod nibdew naraw il-karattri herġin mix-xena wara li rajniehom jikbru taht għajnejna. Iżda l-kunċetti filosofici ma jaqgħux, u Sammut jissokta jittlahh f'mewġa wara oħra ta' kittieba, filosfi, artisti u kompożituri. Dan kollu jsehh fil-Belt - l-omm tal-kulturi - Pariġi, li t-tweġmin jiflu sewwa.

Rumanz sabih u ta' hsieb

Ir-rumanz fih hafna x'tomghod, u kull holqa fil-katina tagħmel sens u torbot. Hu rumanz sabih u tal-hsieb, u kull min jaqrah irid jaqrah b'mohhu miftuh, japprezza l-ideat u l-hsiibijiet preżentati fil-ktieb. F'Pariġi, Karl u Elda jiltaqgħu ma' Teo, tifel abbużat. Minhabba li jaqblu hafna bejniethom, il-hbiċerija tagħhom ittul. Hekk ukoll Lea, mara msawta li bintha, Angela, tispicċa wkoll f'orfanatrofju.

Il-karattri bhal donnhom jaqgħu b'mod awtomatiku fil-predestinazzjoni tagħhom biex b'hekk il-hajja tkompli ddu, anki jekk b'pinzellati ta' grajijiet differenti, li iżda fl-assenza tagħhom mhux importanti għax huma biss kożmetiċi. Iżda l-għeruq jibqgħu l-istess.

għal paġna 29

**Il-grajjiet f'dan r-rumanz iridu
jinqraw fid-dawl tal-istorja
tal-hsieb tal-bniedem**

*This document is a verbatim transcription of the Maltese-language newspaper article by Godwin Ellul, reviewing the novel **Alte Vestiga** (2008) by Anton Sammut. The article explores questions of belief, philosophical heritage, and worldview. It was originally published in **Il-Mument** on Sunday, 1 February 2009 (Collage Letteratura, pp. 28-29).*

Is-Setgha ghar-Rieda, jew Ir-Rieda ghas-Setgha

A newspaper review of *Alte Vestige* (sic) (2008) by Anton Sammut

Written by **Godwin Ellul**¹

Originally published in *Il-Mument*, Sunday, 1 February 2009 (Collage Letteratura, pp. 28-29)

ISBN: 978-99932-0-671-2

***Note:** The novel's title was printed incorrectly in the original article as "Alte Vestige". It is reproduced here as it originally appeared to preserve textual integrity. The correct title of the novel is "Alte Vestiga".*

Kull wiehed u wahda minna għandna t-twelmin tagħna, twelmin li jitwawhhad magħna minhabba dak li nixorbu meta nkunu żgħar jew nitgħallmu u nissimpatizzaw miegħu meta nikbru. L-influenza ta' haddiehor fuqna, kif ukoll dak li aħna nirtu mingħand il-ġenituri tagħna, għandhom sehem importanti wkoll. Biż-żmien jiġri, forsi b'xorti hażina, li twelmin li ma jkunx jaqbel ma' tagħna jista' jkun li ma tantx innizzluh. Izda meta fil-fatt wiehed janalizza dawk l-attitudnijiet tagħna u hsibijietna ssib li dawn jistgħu jkunu klassifikati fi skejjel ta' hsibijiet li ma tegħlibhomx malajr b'argumenti kontrihom. Fil-fatt, hafna minn dawn il-hsibijiet, fosthom il-Kristjaneżmu u l-filosofiji li joħorgu minnu, għandhom għeruq fondi fl-istorja tal-hsieb tal-bniedem. Hekk ukoll dawk it-teoriji li jippruvaw jinterpretaw il-hajja minn angli ieħor. Huma teoriji b'saħħithom li mhux talli rreżistew iż-żminijiet imma wkoll tfasslu oħrajn fuqhom.

Il-hsieb ta' Anton Sammut mhux fil-kurrent tal-hsieb li aħna mdorrijin bih. Izda dan, speċjalment fl-epoka tagħna fejn kolloxx hu mistharreg u diskuss, żgur ma jfissirx li kitbietu

għandha tkun skreditata, redikolata, jew imwarrba. Fil-fatt min jaqra r-rumanz b'mod superfiċjali jew jaqta' nifsu wara l-ewwel faċċata, jista' malajr jaqta' f'dan l-iżball.

Bħal bosta rumanzi u kotba li tiegħu pjaċir taqrahom, l-ewwel kapitli ta' Alte Vestiga jeħtieġ tiegħu f'tit paċenzja bihom minhabba li l-awtur ikun għadu qed jipprezentahom lill-qarrej, ikun għadu qed jorqom l-istorja. Izda dawn bil-mod il-mod malajr jibdwu jiehdu l-forma tagħhom, il-karattru, twemminhom. Hawnhekk karattru jidhol f'iehor u jista' jkun illi n-nisġa minflok thajrek tissokta taqra, taqtagħlek qalbek, għax inti tibda taħseb li qed tagħzaq fl-ilma.

Ir-rumanz voluminuż ta' 461 paġna ta' Anton Sammut jaqta' taħt ix-xorta ta' rumanz psikoloġiku u filosofiku li tagħhom hawn Malta mhux li għandna bosta. Ir-realtà fir-rumanz ta' Anton Sammut tmissha bħal dik l-istess realtà li naqraw fir-rumanzi ta' Ġużè Checcuti jew fid-drammi ta' Diacono u drammaturgi oħrajn. L-istil użat hu dak ta' sentenzi qosra iżda minkejja dan, mexxejja. Ir-rumanz hu interessanti u jzommok attent għal kull kelma li għandu xi jgħid l-awtur, għax kull kelma għandha s-sinifikat tagħha .

Mudell ta' Friedrich Nietzsche

Ir-rumanz ta' Anton Sammut jadotta l-mudell teoretiku ta' Friedrich Nietzsche (1890-1900), li jaħbat l-isem ta' wieħed mill-karattri ewlenin fir-rumanz, filosofu Ġermaniż tas-seklu 19 li kiber viċin Leipzig fil-provinċja Prussjana tas-Sassonia (ir-raġuni għaliex ir-rumanz huwa ambjentat f'dawk l-inhawwi). Hu kiteb fuq ir-religjon, il-moralità, il-kultura kontemporanja, il-filosofija u x-xjenza (ir-rumanz ta' Sammut Prattikament jgħidna fl-aħħar 10 snin – 1890 – qabel il-mewt ta' Nietzsche). Izda l-kontribut ewlieni tiegħu jibqa' fl-eżistenzjalizmu u l-post-modernizmu. Dan il-ħassieb Ġermaniż hu wieħed mill-aktar awturi diskussi minhabba x-xogħlijiet tiegħu u l-ideat imfissra fihom.

Ovvjament, hawnhekk m'ahniex sejr inthaddtu dwar Nietzsche. Imma tajjeb li wieħed jgħid li l-ħsieb tiegħu jiffirma l-pedament għal dan ir-rumanz ta' Anton Sammut. U ma tistax tapprezza x-xogħol ta' Sammut mingħajr ma żżomm kontinwament quddiem għajnejk il-ħsieb ta' dak il-filosfu Ġermaniż.

Ambjentat fil-Bavarja

Ir-rumanz huwa ambjentat barra minn Malta, preċiżament fl-inhawwi tal-Bavarja, anke jekk il-karatteristiċi tal-villagġ u l-belt għandhom hafna mit-togħma lokali. Fil-fatt, l-aħħar

protagonisti forma ta' dixxipli li qed iwasslu l-messagg tagħhom permezz tad-diskussjoni ta' bejniethom, jiġifieri Fritz, Magda u Teo, iżuru wkoll Malta fost pajjizi oħrajn ta' kultura, fosthom Pariġi u Ruma, fejn l-arti tinsab fl-aqwa tagħha.

Wiehed ma jistax joftom lil Nietzsche minn Schopenhauer, u għaldaqstant il-qari tal-wiehed hu mportanti daqs tal-ieħor.

Il-karattri ta' Anton Sammut huma kollha hassieba li, jew litteralment ifittxu li jgħixu waħedhom, jew li jgħixu f'dinja għalihom, kollha maqbudin u tturmentati bi ħsibijiet, jew sitwazzjonijiet li jfittxu rimedju għalihom. Bosta minnhom m'humix karattri passivi imma li jiġġieldu l-hajja, għax skont huma l-hajja jew iċċedilha jew tiġġeldilha. Huma karattri li mhumix kuntenti bihom infushom, jew għax jaħsbuha b'mod differenti mill-bqija, jew minhabba d-destin, jew minhabba l-Knisja. Kollha jithabtu biex jaħarbu minn dan il-qafas li jzommhom ġewwa. Donnhom waqgħu f'dinja li mhix tagħhom.

Sammut jagħżel li jisfida bil-ħsieb aktar mill-għażla tal-kelma Maltija billi jirreferi għal-librerija vasta ta' hassieba assoċjati li jmissu l-qofol tal-bniedem bħal, Wilde, Rachmaninov, Tolstoy, Kafka, Descartes u Matisse fost oħrajn.

M'hemmx għalfejn wiehed jgħid li ma' dan it-tip ta' nies, is-skiet, is-solitudni, u l-qari, huma l-aħjar taħlita biex forsi jgħixu xi ftit kif jixtiequ. Fil-fatt, minhabba li huma tal-istess pezza jispiċċaw dejjem jithabtu u jidhaddtu ma' xulxin. Il-ħsieb ta' Nietzsche isib komfort fl-idea Marxista, fejn il-karattri jistgħu jikkellmu ma' xulxin u għandhom ċerti elementi komuni. Nies li huma barra minn dan iċ-ċirku huma fragli u bla saħħa. Iżda l-protagonisti jehduha kontra s-sistema u l-istituzzjonijiet. Huma nies li jarmu n-nar b'demmhom ibaqbaq.

Rumanz sabiħ u ta' ħsieb

Ir-rumanz fih ħafna x'tomgħod u kull ħolqa fil-katina tagħmel sens u torbod. Hu rumanz sabiħ u tal-ħsieb u kull min jaqrah irid jaqrah b'moħħu miftuħ, japprezza l-ideat u l-ħsibijiet preżentati fil-ktieb. Il-karattri bħal donnhom jaqgħu b'mod awtomatiku fil-predestinazzjoni tagħhom, biex b'hekk il-hajja tkompli d-dur anke jekk b'pinzellati ta' ġrajjet differenti, li iżda fl-assenza tagħhom, mhux importanti għax huma biss kosmetiċi. Iżda l-egħruq jibqgħu l-istess. Il-karattri ta' Sammut huma nies li jistaqsu, hassieba, u bnedmin ta' sinsla. L-azzjonijiet huma reali u li tmisshom b'idejk. Ma jeżistux sitwazzjonijiet Platoniċi imma nies li jpoġġu r-rieda tagħhom fuq haddieħor, kruda u mdemmija, saħansitra li kważi jippridkaw il-vjolenza u

jirnexxu. Kulmin huwa Platoniku jispiċċa biex ikun diżilluż jew maqbud f'xibka ta' mistoqsijiet li ma tispiċċa qatt.

Il-fus tar-rumanz fl-aħħar mill-aħħar idur fuq l-imħabba li tista' tkun Platonika, imma x'aktarx tibqa' b'xiber imnieher bħal Federik, jew tkun realizzata bħal Klaws, li mhux biss jieħu dak li għandu jieħu, imma wkoll ix-xorti tidhaklu għax “il-veru att barbaru hu meta wiehed jissoprimi l-istint u jispiċċa jmarad lilu stess” (p.69).

Sammut għandu filosofija partikolari li rnexxielu jlaħħamha f'forma letterarja li mhix bħall-bqija. Hu rumanz li jfittex li jaqbad il-barri minn qrunu u jafferma lilu nnifsu. Ir-rieda li jwettaq. Din il-filosofija matul iż-żminijiet sabet bosta kritiċi li faċilment wiehed allura jista' jadottahom għal dan ir-rumanz, iżda li żgur mhux forsi jhalli lil dak li jkun jargumenta biex fl-aħħar mill-aħħar issib il-veru sinifikat tal-ħajja.

Sammut kellu biċċa xogħol iebsa mhux biss biex jiffilosofizza dak li ried iwassal f'dan ir-rumanz, iżda biex jagħtih forma letterarja li tfittex li tagħti pjaċir, xi ħaġa, li fuq ħsibijiet kumplessi bħal dawn żgur li ma kinitx xi ħaġa faċli.

Aktar ma wiehed jidhol fil-qalba tar-rumanz aktar jibda jidher ċertu plott filwaqt li l-awtur ma jerġi xejn mill-konvinzjoni filosofika tiegħu li kull meta jista', jenfasizza. Għalhekk il-ġrajjet f'dan ir-rumanz iridu jinqraw fid-dawl tal-istorja tal-ħsieb tal-bniedem.

Rumanz ta' konflitt

Ir-rumanz huwa wiehed ta' konflitt mhux biss reali bit-taqtiegħa tal-Ewwel Gwerra, imma wkoll bit-taqtiegħa bejn il-karattri u gwerra oħra go fina l-bnedmin. Meta wiehed jaqra dan ir-rumanz għandu jsib li dan hu maħdum bir-reqqa fejn il-protagonisti jikbru u jmutu b'mod naturali. L-etajiet tagħhom jimmarkaw iż-żmien u r-ritmu preċiż tar-rumanz. Il-qafas teoretiku tiegħu u l-kunċetti preżentati jzommu lil dan ir-rumanz fil-post li jixraq fuq fost nies li japprezzaw dan kollu jew li jridu jsiru jafu aktar dwar kunċetti u ħsibijiet differenti li jdawruna. Il-kitba tal-ktieb hi missjoni għal Sammut.

Ir-rumanz jasal għall-konkluzjoni tiegħu biż-żajjar fuq l-oqbra tal-protagonisti li akkumpanjawna matul dan il-vjaġġ, li fil-qosor ifakkruna fil-ġrajjet li għaddejna minnhom. Minkejja t-teoriji l-kbar esposti f'dan il-ktieb u l-ħsibijiet kumplikati li wiehed jaqra dwarhom, ir-ritorn hu lejn is-semplicità f'kamra magħluqa f'rahal fejn dak li jkun isib lilu nnifsu

mdawwar mill-ħamrija u mis-skiċet biss, biex jisma x'għandha xi tgħidlu qalbu ħalli kolloxx jibqa' kif ikun.

Note: *This is a verbatim transcription of the article originally published in Il-Mument on 1 February 2009 (pp. 28-29). The article reviews Anton Sammut's novel **Alte Vestiga** (2008). The layout has been adapted for clarity; the content remains unaltered and all interpretations remain faithful to the original Maltese version.*

¹ Ellul, Godwin, *Is-Setgħa għar-rieda, jew Ir-rieda għas-setgħa*. Il-Mument, 1 February 2009, pp. 28-29.

*This document reproduces in full the English translation of the Maltese-language newspaper article by literary critic Godwin Ellul, reviewing the novel **Alte Vestiga** (2008) by Anton Sammut. The article discusses themes of belief, philosophy, and intellectual inheritance. It was originally published in *Il-Mument* on Sunday, 1 February 2009 (Collage Letteratura, pp. 28-29).*

Power to the Will, or Will to Power

A newspaper review of *Alte Vestiga* (sic) (2008) by Anton Sammut

Reviewed by Godwin Ellul¹

Originally published in ***Il-Mument***, Sunday, 1 February 2009 (Collage Letteratura, pp. 28-29)

ISBN: 978-99932-0-671-2

Note: The novel's title was printed incorrectly in the original article as "Alte Vestige". It is reproduced here as originally published to preserve textual accuracy. The correct title of the novel is "Alte Vestiga".

Each of us holds personal beliefs, often formed in childhood, shaped by our environment or by ideas we come to sympathise with as we mature. The influence of others, and the inheritance from our parents, also plays a significant role. Over time — and perhaps unfortunately — we may begin to dismiss belief systems that differ from our own.

Yet, upon close examination, we find that our attitudes and thoughts often stem from philosophical schools not easily discredited by simple counter-arguments. Many of these systems — including Christianity and the philosophies that emerged from it — are deeply embedded in the intellectual history of humankind, as are the theories that attempt to interpret life from different perspectives. These are robust frameworks of thought: not only have they withstood the test of time, they have also laid the foundation for new ideas.

Anton Sammut's philosophical vision does not conform to mainstream thinking. However, in today's world — where everything is subject to scrutiny — that alone is no reason to discredit, ridicule, or dismiss it. A superficial reading of *Alte Vestiga*, or abandoning it after the first few pages, might lead to that mistake.

As with many novels that grow on the reader, the early chapters require a degree of patience, as the author introduces the narrative and constructs its conceptual foundation. Gradually, the story takes form, and the characters and their beliefs come to life. At times, one character begins to merge into another; this may briefly challenge the reader's focus, but it ultimately becomes part of the novel's rhythm and deeper structure.

Sammut's substantial novel, spanning 461 pages, belongs to the genre of psychological and philosophical fiction — a genre still relatively rare in Maltese literature. The reality it portrays is as palpable as that found in Ġużè Chetcuti's novels or in the plays of Diacono and other Maltese dramatists. The author employs short, concise sentences that nevertheless propel the narrative forward. The novel is absorbing, sustaining the reader's attention, as each word feels deliberate and significant.

A Nietzschean Framework

Sammut's novel is built on the theoretical model of Friedrich Nietzsche (1844–1900), whose name also appears among the characters. Nietzsche, a 19th-century German philosopher born near Leipzig in Prussian Saxony, wrote extensively on religion, morality, culture, philosophy, and science. The novel is set during the final decade of Nietzsche's life and draws from his contributions to existentialism and postmodernism — movements deeply shaped by his ideas. While this review is not an analysis of Nietzsche himself, it is important to note that his philosophy forms the intellectual backbone of Sammut's narrative. One cannot fully appreciate *Alte Vestiga* without keeping Nietzsche's worldview in mind.

Set in Bavaria

The novel is set outside Malta, in the Bavarian region. Yet, the village and city described in the book evoke local characteristics. The main protagonists — Fritz, Magda, and Teo — act as modern-day disciples, spreading their message through internal dialogue. They also travel to Malta, Paris, and Rome — cities rich in artistic and cultural tradition.

It is difficult to read Nietzsche without also thinking of Schopenhauer, and engaging with both philosophers in parallel adds further depth. All of Sammut's characters are thinkers: solitary by nature, or people living in mental isolation, weighed down by their thoughts or existential dilemmas. Many are not passive — they confront life head-on, adopting a worldview

in which one either succumb to life or rise in defiance of it. They are afflicted by society, by fate, or by the Church. They yearn for liberation from the structures that confine them. It is as if they have awakened in a world not made for them.

Rather than relying solely on elegant Maltese phrasing, Sammut intellectually challenges the reader, drawing on a vast literary tradition that touches the core of human experience — referencing Wilde, Rachmaninov, Tolstoy, Kafka, Descartes, and Matisse, among others. His characters crave silence, solitude, and reading — the only environment in which they can live authentically. Their inner struggles and dialogues echo a shared longing. Nietzsche's thought also resonates with Marxist ideas in the novel, as the characters speak in overlapping themes. Outsiders appear fragile and uncertain, while the protagonists resist institutional systems with passionate intensity, as if driven by fire.

A Thoughtful and Rich Novel

This is a novel rich in meaning. Every link in the narrative chain contributes to the whole. It is a thoughtful, carefully constructed work that demands openness from the reader — someone willing to engage with complex ideas.

The characters often seem fated, taking on roles through which life unfolds in various episodes, though always grounded in the same philosophical foundation. Sammut's protagonists are seekers and thinkers. Their actions are not abstract or metaphysical, but concrete — flesh-and-blood characters who impose their will on others, sometimes violently, and who ultimately prevail. Those who live according to idealistic principles, however, often end up disillusioned or caught in a cycle of unending questions.

At its core, the novel is about love — whether unrealised and Platonic, as in the case of Federik, or physical and fulfilled, as with Klaws, whose instincts are not repressed but embraced (p. 69).

Sammut's philosophy is original, and he has succeeded in articulating it through a literary form that is truly distinctive. *Alte Vestiga* is a bold novel — a vigorous affirmation of will and purpose. While many critics over the years have challenged the philosophy it contains, the novel invites deep reflection and a search for life's true meaning. Sammut's achievement is impressive: weaving complex philosophical ideas into a compelling literary structure is no easy task. As the story unfolds, the structure crystallises, yet the author never wavers in his philosophical commitment.

A Novel of Conflict

This is a novel of conflict — not only in the literal sense of war (with the First World War as backdrop), but also through the inner struggles between characters, and within the human spirit itself. The reader will encounter a carefully crafted narrative in which the characters evolve and meet their ends naturally. Their ages provide the tempo of the novel's rhythm and pacing. Its philosophical framework and conceptual richness make it a work for readers who appreciate — or are curious about — complex philosophical thought.

For Sammut, this novel was a mission. It concludes with a visit to the graves of the characters who have accompanied us through the journey — a moment that gathers the threads of everything that came before. Despite its intricate theories and grand philosophical reflections, the novel closes in simplicity — a quiet room in a rural village, surrounded by earth and silence, where one listens to the voice of the heart and simply allows things to be.

***Note:** This is an English translation of a newspaper article originally published in Il-Mument on 1 February 2009 (pp. 28-29). The article reviews Anton Sammut's novel *Alte Vestiga* (2008). Layout and formatting have been adapted for clarity. All interpretations of the original Maltese text have been faithfully preserved.*

¹ Ellul, Godwin, Is-Setgħa għar-rieda, jew Ir-rieda għas-setgħa. Il-Mument, 1 February 2009, p. 28-29.